

Valintalautakunnan puheenjohtajan Aleksis Salusjärven puhe Kaunokirjallisuuden Finlandia-ehdokkaiden julkistuksessa 10.11.2017

Huomenta kaikille

Raatimme koostui kolmesta ihmisestä, ja me kaikki lähestymme kirjoja aivan eri näkökulmista. Eva Uggla on kirjakauppiaina lukemisen suuri ystävä. Hän osaa hahmottaa tekstejä hyvin erilaisten lukijoiden näkökulmista. Heidi Backström tunnistaa tuottajana loistavasti sellaiset teokset, jotka tuovat uusia näkökulmia kirjallisuuteen ja kulttuuriin laajemminkin. Minä taas keskityin teosten kieleen, ja innostun uusista tavoista kirjoittaa proosaa.

Raatimme lukutahti tiivistyi syksyä kohti. Viimeiset viikot olimme kuin käsiraudoilla patteriin kytkettyinä kirjojen kanssa.

Työmme oli vaikeampi kuin luulimme, vaikka tiesimme tämän olevan vaikeaa. Riitasointuja syntyi paljon, kun jonkun kirjan nostattamat reaktiot eivät useinkaan saaneet samankaltaista vastakaikua kanssalukijoissa. Riitaisuuden lisäksi olimme raivokkaan rehellinen raati, joka ei kaihtanut tuoda lukukokemustaan esille keskusteltavaksi ja ruodittavaksi.

Päätehtävämme oli tietysti lukea kirjoja. Keskustelumme koskivat etupäässä sitä, mitkä ovat Finlandia-palkinnon kriteerit. Miten romaaneja ylipäätään voi lukea suhteessa toisiinsa? Taidettahan tulisi kokea teos kerrallaan eikä ilmiönä.

Realistisen proosan perinne on Suomessa vahva. Samaten kirjailijoitamme kiehtoo erityisesti Suomen lähihistoria. Jos tänä vuonna ilmestyneestä proosakirjallisuudesta valitsee sattumanvaraisesti yhden teoksen, se sijoittuu todennäköisimmin jatkosodan aikaan, ja tarinalla on heterodiegeettinen kertoja sekä suljettu loppu.

Taiteen kokeminen on henkilökohtaista. Hyvän taideteoksen tunnistaa siitä, että se auttaa elämässä eteenpäin ja sen ääreen palaa elämän käännekohtissa. Tämä oli työmme lähtökohta. Mietimme myös, minkälaisille ihmisille mikäkin kirja on tärkeä, minkälaista maailmankatsomusta teokset edustavat, ovatko havainnot riittävän kiinnostavia ja tarkkoja. Moraalisesta selkärangasta annoimme lisäpisteitä.

Arvostimme myös niitä kirjoja, jotka saivat meidät itkemään sekä uudenlaisia ääniä kirjallisuudessa. Lopulta työmme kilpistyi sellaisen päätöksen tekemiseen finalisteista, jonka kanssa voimme elää – sillä lähtökohtaisesti tällaisessa raatityössä ei voi välttää epäonnistumista. Silti välttimme kompromissien tekemistä. Halusimme löytää teräviä ehdokkaita.

Jos olisimme tehneet varjolistan, senkin synnyttäminen olisi ollut yhtä vaikeaa.

Yhtä kaikki työmme on nyt saatettu valmiiksi, ja tässä ovat satavuotiaan Suomen kaunokirjallisuuden Finlandia-palkintoehdokkaat teosten mukaisessa aakkosjärjestyksessä.